

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Rationem imaginis in Deo soli filio conuenire varie à Doctoribus probatur.
c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

turæ ea solum ratione, quia est expressa ad repræsentandum, ergo similitudo in natura non requiritur. Colligitur etiam, in diuinis esse imaginem propriè absque vlla prius imperfectione, hoc modo. In diuinis est verbum expressum vi sue processions ad repræsentandum: ergo est propriè & absque vlla imperfectione imago: quomodo vero hoc sit proprium verbi, & Spiritui sancto non conueniat, cap. 5. videbimus.

Denique ex dictis infertur, imaginis ad eum, cuius est imago, esse relationem realem. Nam cum imago ab eo realiter procedat, cuius esse dicitur, & ad illum referatur; efficitur, ut eius ratio sit realis, nempe fundata in reali origine, & processione. Atque hinc iam apparet, quam debile sit argumentum, quo Durandus in primo capite probare nitebatur, in Deo non esse propriè imaginem, quia non est propriè similitudo. Nam quamuis similitudo fundata in vnitatem naturæ, ut propriè sit similitudo, debeat esse relatio realis, & in diuinis sit tantum rationis; tamen, cum hoc genus similitudinis non sit de ratione imaginis, nihil obstat, quo minus in Deo sit vera, & propria ratio imaginis, si ibi est vera, & propria ratio expressionis ad repræsentandum, nulla adhuc existente propria ratione similitudinis priori illo modo.

CAPVT IV.

Rationem imaginis in Deo soli filio conuenire, variè à Doctoribus probatur.

8. **T**Ametsi Doctores 2. cap. allegati contra Durandum doceant, soli filio æterni patris conuenire rationem imaginis, id tamen non eodem modo probant. Commemorabo igitur eorum præcipuas rationes, ut ex illis meliorem facilius eligam.

Prima ratio sit Bonauent. in 1. dist. 31. 2. parte dist. artic. 1. quæst. 2. qui hanc sententiam probatur quia filius tantum est similitudo vnus: tum etiam quia filius assimilatur patri, non solum in natura, sed etiam in proprietate, & notione, eo, quod accipit eandem naturam à patre cum potentia eam communicandi Spiritui sancto: inde autem recte colligi, soli filio conuenire rationem imaginis, probat Bonauent. hoc modo, in diuinis est imago secundum perfectissimam rationem, perfectissima autem imago debet esse vnus: nam quæ est duorum imago, cum sit quasi in plura diuisa, non videtur esse perfectissima. Tum etiam debet esse vnus: nam quæ est duorum imago, cum sit quasi in plura diuisa, non videtur esse perfectissima. Tum etiam debet esse secundum omnem modum; nam si solum esset in essentia, non in proprietate, vel contra, non esset maxima, quæ esse potest. Hanc rationem, quod attinet ad eius partem posteriorem, desumpsit ex Ricardo de sancto Victore lib. 6. de Trinit. cap. 19. 20. & 21. cuiusque meminit S. Thomas in hac quæst. artic. 2. & quod spectat ad posteriorem partem idem S. Thomas eam sic impugnat, quia in diuinis non attenditur similitudo secundum proprietates, sed secundum naturam, ut disput. 167. dicemus. Adde, quod si attendetur similitudo secundum proprietates personales, non esset maxima in Deo, cum sint oppositæ, magisque duæ creaturæ personæ assimilarentur in proprietatibus, quia non opponerentur, quam

diuinæ. Eandem etiam rationem supra disput. 11. cap. 3. ostendimus infirmam esse ad probandum, solum verbum in diuinis propriè generari in Spiritum sanctum. Porro imaginem summe perfectam, debere esse vnus, vnde iam constat, si duos ita perfectè representat, atque quemlibet illorum; Nihil etiam obstat, quo minus Spiritus sanctus sit filius, quod à duobus procedat, non sicut à patre, & matre, ostendimus disput. 113. 43. contra August.

Secunda ratio eiusdem Bonauent. & Henrici locis citatis in 2. c. est huiusmodi. De ratione imaginis est procedere modo naturali, atque Spiritus sanctus non procedit hoc modo, quia producit per voluntatem, & ideo liberaliter videtur productus: filius autem procedit modo naturali, ergo vnitas naturæ; quæ in utroque repetitur in solo filio constituit rationem imaginis. Hanc eandem rationem adduximus eo eodem Bonauent. & alijs disput. 113. c. 4. ad probandum secundam personam diuinam esse verè filium, at verò Spiritum sanctum non esse, atque ibidem contra illam probauimus, utique personam modo naturali omnino procedere, & ex hac parte æquales esse, quare aut utriusque ratio filij, & imaginis, aut neutri hac ratione conueniet.

Tertia ratio Henrici, & Capreoli locis allegatis, quam amplectitur & late confirmat Caiet. in hac q. art. 2. est huiusmodi. Filius procedit per intellectum: ergo vi sue processions producit similis productio intelligendi: ac proinde habet virtutem suæ productionis, & non aliunde esse similem principio, in quo consistit ratio imaginis: at Spiritus sanctus, licet procedat similis principio, id certe non habet quatenus procedit per voluntatem, ex vi propriæ processions, sed aliunde: quia scilicet est in natura diuina, quare non ex principio, sed ex natura quasi subiecti id habet, de ratione autem imaginis est, procedere simile principio formaliter & ex vi productionis, non materialiter propter subiectum, in quo est, ego solus filius, non Spiritus sanctus est imago personæ à qua procedit, quomodo vero secunda personæ id habeat ex vi sue processions, non Spiritus sanctus, fusius explicat, ut vidimus disput. 113. c. 5. Huc etiam spectat ratio, Ferraricensis 4. contra gentes capitul. 11. eodem capite relata, quæ probat Spiritum sanctum non esse filium, licet procedat similis, quia non procedit similis ex vi sue processions, sicut filius, & videtur esse doctrina S. Alberti Thomæ in hac quæst. artic. 2. sed verum eodem proferus modo impugnanda est, quæ ibidem utramque refutauimus, ex qua impugnatione constabit, non minus ex vi sue processions Spiritum sanctum procedere similem in natura, quam filium; ac proinde, si de ratione imaginis est procedere similem in eadem natura per se ex vi sue processions, & non aliunde, ut supponant Henricus, Capreolus, Caietanus, & Ferraricensis, quod tamen non satis probant, efficitur non minus Spiritum sanctum esse imaginem Patris & filij, quam Filium imaginem patris. Sed quia eo loco contra Caietanum, & Ferraricenses hæc superque ostendimus, non minus Spiritum sanctum procedere similem in natura vi sue productionis, nam filium, & horum Doctorum estigia præclusimus, non necesse, iterum contrariè disputare.

Alij denique eam reddunt rationem, quia de ratione imaginis est, exprimi ad imitationem alicuius per intellectum, ergo, cum filius per intellectum exprimat, Spiritus sanctus per voluntatem; sequitur, filium esse imaginem patris expressam, at vero Spiritum sanctum non esse. Hæc ratio supponit definitionem imaginis, quam nullo modo producit. Nam tamen omnis imago hoc modo producit. Nam quis neget Adamum genuisse filium suum Seth, & in eo sui imaginem expressisse? Denique cum omnis filius præfereat imaginem patris recte reperiri potest imago, quæ non procedat per intellectum. Ideo, ut vidimus in ea disput. 13. cap. 7. recte colligit Athanasius verbum Dei esse filium, ex eo, quod non sequeretur: nisi de ratione filij esset imago, & quamuis imago latius pateat, quam filius, tamen imago substantialis in eadem natura recipitur cum filio, & ex hac colligit Athanasius verbum esse filium, si est imago.

CAPVT V.

Optima ratione ostenditur, solum filium esse imaginem patris.

Ceterum ex definitione tradita cap. 3. recte potest inferri, soli filio rationem imaginis convenire. Definitio autem talis est, Similitudo expressa ad representandum, & ut notauimus eo capite, ea similitudo dicitur imago, quæ est ad representandum expressa, siue illa habeat unitatem naturæ cum re representata, siue non: nam utroque modo esse potest imago. Rursus si contingat aliquam esse similitudinem duorum in natura, & vnum ab alio orti, non sequitur, illud, quod est ab alio, & ei simile, esse imaginem illius, nisi illud representat id, à quo ducit originem, & ideo non est illius similitudo, ut videmus in generatione vniuocæ non viciem, in quibus producit vnum simile ab alio: quod idem non est illius imago, quia non representat illud: igitur enim productus non magis representat hunc ignem producentem, quam alium, cum eodem modo omnibus alijs similibus sit.

Præterea observa cum Canariensis in artic. 2. huius quæst. 4. parte commentarij, imaginem debere expressam ad hunc finem, ut representet, vel arte, vel natura; dicitur autem natura eo sine similitudinem exprimere, quando reuera similitudo natura producta repræsentat: finis enim naturæ in operando ex ipso opere producto desumitur, quod si casu sigillum imprimi figuram in cera, vel alia materia, verè producit imaginem, quia illius productio reducitur in artificialem, quæ ea intentionem ad imitationem producta est.

Hinc recte colligit Canariensis, verbum diuini non verè & proprie esse patris imaginem: est enim similitudo patris, quod nullus negat expressa per intellectum, ut verbum illius, sicut disput. 141. prædictum est: ergo est expressa similitudo ad representandum id, à quo procedit, ut à principio intelligibili, & obiecto per se. Quare, cum patrem hoc modo representet, & ex illo hoc modo procedat, ut disput. 142. cap. 3. probauimus erit illius imago, cum quæ non procedat ab Spiritu sancto, ut à principio intelligibili, etiam si secundariè

ipsum representat non erit imago eius, ut ibidem etiam cap. 4. ostendimus, eademque ratione non est imago creaturarum, ut disput. 143. cap. 3. probatum manet. Verbum autem in diuinis patrem representare ipsum patri, & non alteri, constat ex disput. 144. cap. 2.

Veramenimvero Canar. non probat, quomodo Spiritui sancto non conveniat ratio imaginis, id autem facili ratione ex dictis sequitur. Nam, ut Spiritus sanctus esset imago, deberet non solum esse similis in natura, sed etiam representare eos, à quibus procedit: atqui nullum representat: ergo non est alicuius imago, namque si aliquem representaret, alicui intelligenti, nulli autem representat patri, nec filio, cum neutri se ipsum intelligat Spiritu sancto, neque tanquam forma, neque tanquam termino suæ intellectiōis, nec representat sibi ipsi, nisi quatenus essentiali intellectiōe, quæ est sua ipsius essentia, cognoscit se, & alias personas in seipso, nec representat alicui intellectui creato, non viatori, ut perspicuum est, non videnti Deum sicuti est: nam qui tres personas clare intuetur, non videt vnā, quia in alia representaretur, sed omnes æquè primo intuetur, ergo nulli intellectui Spiritus sanctus representat, nec representare potest, quare nec alicuius imago est.

Duo super sunt in hac disput. notanda. Vnum est, ratione imaginis convenire filio, non ratione solius essentiae, quia imago notionalis proprietas est, nec ratione solius proprietatis personalis, sed ratione vtriusque, ut de verbo superiori disputat. dictum est, quia ratione vtriusque convenit filio representare patrem ipsi patri, tanquam dicenti, & intelligenti. Alterum est, eandem esse proprietatem filiationis, imaginis, & verbi, quamuis diuerso modo significetur. Quia aliquid connotat vna, quod non connotatur alia, filius enim solam significat relationem procedentis ab alio per generationem: verbum autem præter hanc, quam expressè, & speciatim non significat, connotat respectum rationis ad creaturas, cum vero non connotat imago: hæc autem se habet ad filiationem, sicut ratio communis ad particularem, ut disput. 137. cap. 5. notauimus, quare vero non sint tres notiones diuersæ, ibidem etiam ostendimus. Immerito tamen dixit Bonauent. in 1. distinct. 31. parte 2. art. 1. quæst. 3. in fine, imaginem præter respectum ad patrem connotare etiam relationem ad Spiritum sanctum. Nam cum nullo modo ab eo procedat, ut disput. 143. cap. 4. probauimus, nullum ad illum connotabit respectum in ratione imaginis, quamuis illum secundariè saltem representat.

QVÆSTIO XXXVI.

De iis, quæ pertinent ad Spiritum sanctum personam.

Post considerationem prædictam considerandum est de his, quæ pertinent ad personam Spiritus sancti: qui non solum dicitur Spiritus sanctus, sed etiam amor, & donum Dei.

Circa spiritum sanctum ergo quaruntur quatuor.

R 4

ARTI